

Výslovnost latiny

Písmeno	Pozice	Výslovnost		Příklad
		klastická	naše	
ae	vždy	[a ^ɸ]	[e:]	laedō urážím
oe	vždy	[o ^ɸ]	[e:]	poena trest
i	před samohláskou téže slabiky	[j]	[j]	iam již
i	před samohláskou následující slabiky	[ij]	[ij]	Italia Itálie
i	mezi dvěma samohláskami	[ij]	[ij]	maior větší
i	v jiných případech	[i]	[i]	incola obyvatel
y	vždy	[ü]	[i]	butȳrum máslo
c	před samohláskami e, i, a dvojháskami ae, oe v jiných případech	[k]	[c]	certus jistý
		[k]	[k]	cārus milý, ecce ejhle, fāc dělej
ti	před samohláskou nebo dvojháskou	[ti]	[ci]	amīcitiā přátelství, dīvitiae bohatství
	vždy po sykavce nebo před souhláskou	[ti]	[ti]	trīstius smutněji, tintinābulum zvonek
ch	vždy	[k ^h]	[ch]	schōla škola
ph	vždy	[p ^h]	[f]	philosophia filozofie
th	vždy	[t ^h]	[th]	thermae lázně
s	mezi samohláskami v jiných případech	[s]	[z]	rōsa růže
		[s]	[s]	cursus běh
ex	před samohláskou	[eks]	[egz]	exemplum příklad
v	vždy	[w]	[v]	vīvus živý
qu	vždy	[k ^w]	[kv]	aqua voda
ngu	vždy	[ng ^w]	[ngv]	lingua jazyk
su	před samohláskou téže slabiky	[s ^w]	[sv]	suāvis sladký

Cvičení 1

Podle pravidel středoevropské výslovnosti latiny se naučte správně přečíst následující text:

Aedificium hoc perfectum est anno 1679. Vivente adhuc reverendissimo domino Alexio Worstio, qui in festo titulari Beatae Virginis Mariae Elisabeth Visitantis cum pluribus hospitibus religiosis, atque aliis atque nostris in magna sala prima ultima vice comedit. Ultima vice quidem, quia post festum discedens ad thermas Teplenses, ad quas fato quodam trahebatur, neque enim eum medicorum aut aliorum disuadentium consilia retinere poterant. Ibidem 25. Julii obiit atque sepultus in Doxanensi nostri ordinis parthenone, post hac vero anno 1680 ossa eius inde translata atque in ecclesia Mariana Sacri Montis nostri praemonstrati ab ipso erecta ante maius altare tumulata sunt. Nunc hoc totum aedificium seu residentia a reverendissimo domino Alexio extractum, servit pro diversorio. Nova a reverendissimo domino Norberto Želecký extracta religiosorum residentia multo commodiore atque ampliore, ut paulo post recensebitur.

(Upravená ukázka z rukopisu o dějinách poutního místa na Svatém Kopečku u Olomouce. Thaddeus Schrabal, *Ortus et Progressus ...*, Olomutii 1757. Digitalizovaný rukopis dostupný na: http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-KKPS_DJ_1_15_2YDRIO7-cs#search)

Překlad: Tato budova byla dokončena v roce 1679 (tehdy byl ještě naživu veledůstojný pan Alexius Worstius, který na titulární svátek Navštívení Panny Marie poprvé a naposled stoloval ve velkém sále s mnoha hosty duchovního i světského stavu i s mnoha našimi [to je premonstráty]. Naposled proto, že po slavnosti odjel do lázní v Teplicích, kam jej snad táhl jakýsi osud (protože ho od tohoto záměru nedokázaly odradit varování ani lékařů ani laiků) tam také 25. července zemřel a byl pohřben v Doksanech, u sester našeho řádu. V roce 1681 však byly jeho ostatky přeneseny a pohřbeny na Svatém Kopečku, [na svatém místě] předukázaném našemu řádu, před hlavním oltářem mariánského kostela, o jehož stavbu se osobně zasloužil. Dnes celá tato budova, čili residence postavená veledůstojným panem Alexiem Worstiem, slouží jako pohostinka. Novou residenci pro duchovní [pak] nechal postavit veledůstojný pan Norbert Želecký a to mnohem větší a pohodlnější, jak bude za chvíli vyloženo.

Přeložila Kateřina Dolejší